

TALABALARNI IQTISODIY FANLAR NEGIZIDA KASBIY MADANIYATINI TAKOMILLASHTIRISH

Umarova Gulchexra,
Namangan muhandislik-qurilish instituti o'qituvchisi

Abstrakt. Talabalar o'rtasida kasbiy madaniyatni rivojlantirish zamonaviy iqtisodiy sharoitlarning murakkabligini yo'naltira oladigan malakali mutaxassislarni tayyorlash uchun juda muhimdir. Ushbu maqolada talabalarning kasbiy madaniyatini oshirishda iqtisodiy fanlarning o'rni ko'rib chiqiladi, nazariy asoslari, metodologiyalari va amaliy ahamiyati yoritiladi. Iqtisodiy tamoyillarni ta'lim tizimiga integratsiyalashgan holda, muassasalar o'quvchilarni kelajakdagi kareralarida muvaffaqiyatga erishish uchun zarur ko'nikmalar, qadriyatlar va munosabatlar bilan qurollantiradigan professionallik madaniyatini tarbiyalashlari mumkin.

Kalit so'zlar: iqtisodiyot fanlari, kasbiy madaniyat, tanqidiy fikrlash, analitik ko'nikmalar, fanlararo ta'lim

ПОВЫШЕНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ НАУК

Умарова Гульчехра,
преподаватель Наманганского инженерно-строительного института.

Абстракт. Развитие профессиональной культуры среди студентов имеет решающее значение для подготовки компетентных специалистов, способных ориентироваться в сложностях современной экономической среды. В данной статье рассматривается роль экономических наук в повышении профессиональной культуры студентов, излагаются теоретические основы, методологии и практические выводы. Интегрируя экономические принципы в образовательные системы, учебные заведения могут развивать культуру профессионализма, которая вооружает студентов необходимыми навыками, ценностями и установками для успеха в их будущей карьере.

Ключевые слова: экономические науки, профессиональная культура, критическое мышление, аналитические способности, междисциплинарное образование.

PROFESSIONAL CULTURE IMPROVEMENT OF STUDENTS ON THE BASE OF ECONOMIC SCIENCES

Umarova Gulchekhira,
teacher at Namangan Engineering and Construction Institute

Abstract. The development of professional culture among students is crucial for preparing competent professionals capable of navigating the complexities of modern economic environments. This article examines the role of economic sciences in enhancing the professional culture of students, outlining the theoretical foundations, methodologies, and practical implications. By integrating economic principles into educational frameworks, institutions can cultivate a culture of professionalism that equips students with the necessary skills, values, and attitudes for success in their future careers.

Keywords: economic sciences, professional culture, critical thinking, analytical skills, interdisciplinary education

Kirish. Borgan sari murakkab va o'zaro bog'langan global iqtisodiyot sharoitida talabalar o'rtasida kasbiy madaniyatni tarbiyalash malakali va moslasha oladigan mutaxassislarni yetishtirish uchun zarurdir. Kasbiy madaniyat insonning o'z ishiga bo'lgan munosabatini

va kasbiy jamoadagi o'zaro munosabatlarini belgilaydigan qadriyatlar, xatti-harakatlar va munosabatlarni o'z ichiga oladi. Bu kasbiy identifikatsiyaning muhim tarkibiy qismi bo'lib, nafaqat odamlar o'z ishlarini qanday bajarishlari, balki kengroq ijtimoiy va iqtisodiy muammolarni qanday qabul qilishlari va ular bilan shug'ullanishlariga ham ta'sir qiladi.

Ushbu rivojlanish jarayonida iqtisodiy fanlar hal qiluvchi rol o'ynaydi. Iqtisodiy tamoyillarni ta'lim jarayoniga integratsiyalashgan holda, muassasalar talabalarga iqtisodiyot qanday ishlashi, iqtisodiy qarorlarning axloqiy oqibatlar va mas'uliyatli va xabardor kasbiy xulq-atvorning ahamiyati haqida keng qamrovli tushunchalarni shakllantirishga yordam beradi.

Ushbu maqolada iqtisod fanlari orqali talabalarning kasbiy madaniyatini oshirish strategiyalari va metodologiyalari o'rganiladi. Unda kasbiy madaniyatning nazariy asoslari, kasbiy o'ziga xoslikni shakllantirishda iqtisodiy ta'limning o'rni va bu tushunchalarni ta'lim o'quv dasturlariga integratsiyalashning amaliy yondashuvlari muhokama qilinadi. Bu orqali u talabalarni nafaqat texnik bilimlarga, balki o'z kasbiy sohalarida axloqiy va samarali ishtirok etishga tayyorlaydigan har tomonlama ta'lim yondashuvining muhimligini ta'kidlashni maqsad qilgan.

Iqtisodiy fanlarni kasbiy madaniyatni rivojlantirishga integratsiyalashuvi bir qancha asosiy vazifalarni hal qiladi:

Tanqidiy fikrlash va analitik ko'nikmalarni rivojlantirish-Iqtisodiy fanlar talabalarni murakkab muammolarni tahlil qilish, turli natijalarni baholash va asosli qarorlar qabul qilish qobiliyati bilan qurollantiradi. Ushbu ko'nikmalar ko'plab kasblar bo'ylab o'tkazilishi mumkin va professional mukammallik uchun juda muhimdir.

Axloqiy ong va mas'uliyatni targ'ib qilish- Iqtisodiy nazariyalar va ularning real hayotdagi qo'llanilishini tushunish ko'pincha axloqiy dilemmalar va ijtimoiy adolatni hisobga olish bilan kurashishni o'z ichiga oladi. Bu munozaralarni iqtisodiy ta'limga kiritish talabalarda mas'uliyat va axloqiy xulq-atvor tuyg'usini tarbiyalashga yordam beradi.

Ishga joylashish va martaba tayyorligini oshirish-Iqtisodiy bilimlar bilan mustahkamlangan kuchli kasbiy madaniyat talabalarni ish beruvchilar uchun yanada jozibador qiladi. Ular nafaqat texnik tajribani, balki iqtisodiy kontekst va kasbiy xatti-harakatlarni har tomonlama tushunishni ham olib keladi.

Innovatsiya va yetakchilikni rag'batlantirish-O'quvchilarni iqtisodiy masalalar bo'yicha tanqidiy va ijodiy fikrlashga undash orqali ta'lim muassasalari o'z sohalarida innovatsiyalar va ijobiy o'zgarishlarni amalga oshirishga qodir bo'lajak yetakchilarni tarbiyalashlari mumkin.

Kasbiy madaniyat ma'lum bir sohada shaxslarning kasbiy o'ziga xosligini tavsiflovchi qadriyatlar, me'yorlar, xatti-harakatlar va amaliyotlar to'plamini anglatadi. U axloqiy me'yorlarni, ishga munosabatni va ushbu sohada kutilgan professional xulq-atvorni o'z ichiga oladi. Iqtisodiyot fanlarida kasbiy madaniyat iqtisodiy tamoyillarni tushunish, iqtisodiy qarorlar qabul qilishda axloqiy me'yorlarga amal qilish, uzluksiz o'rganish va malaka oshirishga intilishni o'z ichiga oladi. Bu madaniyat odamlarning o'z ishiga qanday yondashishini, hamkasblari bilan munosabatda bo'lishini va o'zlarining professional jamoalariga hissa qo'shishini shakllantiradi.

KASBIY MADANIYATNING TARKIBIY QISMLARI

<p>Qadriyatlar va axloq: Professional madaniyatning asosi qarorlar qabul qilish va xulq-atvorni boshqaradigan qadriyatlar va axloqiy me'yorlardir. Iqtisodiyotda bu adolat, mas'uliyat va iqtisodiy faoliyatning ijtimoiy ta'sirini o'z ichiga oladi.</p>	<p>Bilim va ko'nikmalar: Kasbiy madaniyat sohaga tegishli bilim va ko'nikmalarning mustahkam poydevori bilan ta'minlanadi. Iqtisodchilar uchun bu iqtisodiy nazariyalar, miqdoriy tahlil va bozor dinamikasini tushunish bo'yicha tajribani o'z ichiga oladi.</p>	<p>Munosabatlar va xulq-atvor: professionallar ko'rsatadigan munosabat va xatti-harakatlar, masalan, halollik, javobgarlik va mukammallikka intilish kasbiy madaniyatning muhim tarkibiy qismidir.</p>
---	---	--

Iqtisodiyot fanlari bir necha sabablarga ko'ra kasbiy madaniyatni rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi:

Iqtisodiyot fanlari talabalarga murakkab iqtisodiy hodisalarni tushunishga yordam beradigan tahliliy vositalar va nazariy asoslarni taqdim etadi. Ushbu tizimlar talabalarga ma'lumotlarni tahlil qilish, iqtisodiy tendentsiyalarni sharhlash va asoslangan qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Iqtisodiyot ko'pincha resurslarni taqsimlash, tenglik va ijtimoiy farovonlik kabi axloqiy mulohazalarni o'z ichiga oladi. Iqtisodiy axloqni o'rganish orqali talabalar iqtisodiy qarorlarning ma'naviy o'lchovlarini boshqarishni o'rganadilar, axloqiy mas'uliyat madaniyatini rivojlantiradilar.

Iqtisodiyot turli fanlar, jumladan, sotsiologiya, siyosatshunoslik va atrof-muhitni o'rganish bilan kesishadi. Ushbu fanlararo yondashuv talabalarning dunyoqarashini kengaytiradi, ularning ko'p qirrali muammolarni hal qilish qobiliyatini oshiradi va turli xil professional muhitlarga hissa qo'shadi.

Iqtisodiy tamoyillar va kasbiy madaniyat

Iqtisodiy fanlar foyda-xarajat tahlili va optimallashtirish asosida oqilona qarorlar qabul qilishga urg'u beradi. Ushbu tamoyil mutaxassislarni samarali va samarali amaliyotlarga hissa qo'shadigan mantiqiy, yaxshi ma'lumotga ega qarorlar qabul qilishga undaydi.

Bozor dinamikasini va iqtisodiy kontekstda inson xatti-harakatlarini tushunish professional madaniyat uchun asosdir. Talab va taklif, bozor tuzilmalari va iste'molchilarning xulq-atvori haqidagi bilimlar talabalarni bozor o'zgarishlarini oldindan bilish va ularga samarali javob berishga yordam beradi.

Iqtisodiy fanlarni ta'limga integratsiyalashning ahamiyati

Iqtisodiy fanlarni ta'lim dasturlariga integratsiyalash zamonaviy iqtisod talablariga mos keladigan kasbiy madaniyatni shakllantirish uchun zarurdir. Ushbu integratsiya bir qator afzalliklarni beradi:

Iqtisodiy ta'lim tanqidiy fikrlash va tahliliy ko'nikmalarni rivojlantiradi, bu o'quvchilarga muammolarga tizimli yondashish va innovatsion echimlarni ishlab chiqish imkonini beradi.

Iqtisodiyotdagi axloqiy masalalarni hal qilish orqali talabalar o'zlarining kasbiy rollari bilan bog'liq ijtimoiy mas'uliyat haqida yuqori darajadagi xabardorlikni rivojlantiradilar.

Nazariy bilimlarni amaliyot va simulyatsiya kabi amaliy tajribalar bilan uyg'unlashtirish talabalarga iqtisodiy tamoyillarni real sharoitlarda qo'llash imkonini beradi, akademik va professional amaliyot o'rtasidagi tafovutni yo'qotadi.

Talabalar o'rtasida kasbiy madaniyatni tarbiyalash ularni zamonaviy kasbiy muhit talablari va muammolariga tayyorlashning muhim jihati hisoblanadi. Iqtisodiy fanlar analitik asoslari, axloqiy mulohazalari va fanlararo istiqbollari bilan ushbu rivojlanish jarayonida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Iqtisodiy tamoyillarni ta'lim o'quv dasturlariga kiritish orqali muassasalar o'quvchilarning kasbiy madaniyatini oshirish, ularni o'z kasbida muvaffaqiyatga erishish uchun zarur ko'nikmalar, qadriyatlar va munosabatlar bilan qurollantirishi mumkin.

Iqtisodiy fanlar bo'yicha har tomonlama rivojlangan kasbiy madaniyat nafaqat texnik bilimlarni o'z ichiga oladi. U axloqiy me'yorlarni chuqur tushunishni, ongli va oqilona qarorlar qabul qilish qobiliyatini, uzluksiz o'rganish va kasbiy rivojlanishga sodiqlikni o'z ichiga oladi. Ushbu komponentlarni ta'kidlab, ta'lim dasturlari talabalarga bugungi iqtisodiy landshaftlarning ehtiyojlari va umidlariga mos keladigan kuchli kasbiy identifikatsiyani rivojlantirishga yordam beradi.

Xulosa qilib aytish mumkinki, iqtisod fanlarini integratsiyalashgan holda o'quvchilarning kasbiy madaniyatini yuksaltirish ko'p qirrali ish bo'lib, har tomonlama va yaxlit tarbiyaviy yondashuvni talab qiladi. Nazariy bilimlarni amaliy tajribalar bilan uyg'unlashtirib, axloqiy mulohazalarni ta'kidlab, fanlararo ta'limni rag'batlantirish orqali ta'lim muassasalari talabalarni zamonaviy kasbiy muhitning murakkabliklariga tayyorlashlari mumkin. Bunday yondashuv nafaqat ularning ishga layoqati va kasbga tayyorligini oshiradi, balki axloqiy xulq-atvor madaniyatini, tanqidiy fikrlashni va uzluksiz kasbiy rivojlanishni rag'batlantiradi, pirovardida, barkamol, mas'uliyatli va innovatsion mutaxassislarni yetishtirishga hissa qo'shadi.